

การศึกษาคำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิต : กรณีศึกษาวงคาราบาว

A STUDY OF TERM FOR WOMEN IN THE SONGS FOR LIFE : THE CASE STUDY OF THE CARABAO BAND

ปิยะพันธุ์ วาชรานุกุล *

Piyapan Vacharanukul

(Received : November 13, 2018, Accepted : January 2, 2019)

บทคัดย่อ

การศึกษาคำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิต กรณีศึกษาวงคาราบาว มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกผู้หญิง และวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ คำเรียกผู้หญิงทั้งหมด 23 คำ ที่คัดเลือกจากอัลบั้มชุดที่ 1 ถึงชุดที่ 8 ที่วางจำหน่ายในปี พ.ศ.2524 ถึง พ.ศ.2530 จำนวน 80 เพลง สรุปผลการศึกษา ดังนี้ ผลการศึกษาด้านความหมายของคำเรียกผู้หญิง พบคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรงคิดเป็นร้อยละ 52.17 และคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงคิดเป็นร้อยละ 47.83 คำที่ใช้ในการเรียกผู้หญิงคนอื่น ๆ พบมากที่สุดคือร้อยละ 43.48 นอกจากนี้ยังพบว่าคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรง เป็นที่รัก และคำเรียกผู้หญิงผู้มีค่า คิดเป็นร้อยละ 4.35 ผลการศึกษาด้านกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิต พบกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีประสมคำมากที่สุด โดยพบลักษณะคำไทยประสมคำไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.78 รองลงมาคือกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยใช้คำมูล โดยพบคำมูลที่เป็นคำไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.73 ส่วนกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงที่พบน้อยที่สุดคือ กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีซ้ำคำ คิดเป็นร้อยละ 4.35

คำสำคัญ : คำเรียกผู้หญิง เพลงเพื่อชีวิต วงคาราบาว

Abstract

The study of women's terms in songs for life, the Carabao band case study was aimed to analyze the meaning and the creativity structure of the terms of woman appeared in 80 Carabao songs, and to analyze the strategies of creating a woman called in the songs for the life of Carabao. The samples were 23 female vocal selections selected from the first eight to eight albums of the Carabao band

* อาจารย์ประจำสำนักศึกษาทั่วไป วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม กรุงเทพฯ

Instructor of General Education, Siam Technology College, Bangkok.

e-mail : piyapan.vach@gmail.com

released in 1981 to 1987, totally 80 songs. The results of the study were as follows. First, for the meaning of the term used for women, it is found that the explicit meaning is used more than the implicit meaning. The words with the explicit meaning are found 52.17 percent while the implicit meaning is 47.83 percent. Second, the term "woman" means "straight" was accounted for 4.35%. Third, the words used to call other women were mostly found with the percentage of 43.48 while the words used to call younger women, beloved women and valuable women are rarely found with the percentage of 4.35 percent. In accordance with the creativity structure for the terms of woman, the most used structure was compound word method. The compound words created from Thai and Thai word accounted for 34.78 percent. The other structure found used in the songs are morphemes representing 21.73 percent which are created by Thai words. The least known word formation technique was strategies to create words by women repeatedly, called repeating words, with the percentage of 4.35 percent.

Keywords : Words that called women, Song for life, Carabao

บทนำ

เพลงเป็นวรรณกรรมทางศิลปะที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกนึกคิดให้ผู้อื่นได้ทราบ ในสังคมไทยโบราณแบ่งเพลงไทยออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ลูกทุ่ง ลูกกรุง และเพื่อชีวิต และยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบัน โดยเพลงเพื่อชีวิตเป็นวรรณกรรมเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงชีวิตของคนในสังคม ดังที่ สมหญิง เมืองแมน (2537) ได้อธิบายถึงวรรณกรรมเพื่อชีวิตไว้ว่า

“วรรณกรรมเป็นงานสร้างสรรค์ทางศิลปะ มีภารกิจสนองความต้องการสื่อประกอบทางสุนทรียะจากผู้สร้างสู่ผู้เสพ ถึงแม้ว่าผู้ประพันธ์จะมีเจตนาที่มุ่งหมายที่จะให้งานประพันธ์ของตนเป็นภาพสะท้อนโดยตรงของสภาพสังคมและการเมือง แต่วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่เป็นวัสดุและเนื้อหาของวรรณกรรมนั้นมีมาจากสังคม ภาพสะท้อนของสังคมจึงปรากฏอยู่ในวรรณกรรม”

วรรณกรรมเพื่อชีวิต เป็นกระบวนการทางวรรณกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากแนวคิดศิลปะเพื่อชีวิต เสนอแนวคิดเกี่ยวกับศิลปะเพื่อชีวิตว่าศิลปะมิใช่เรื่องความดีงามเท่านั้น หากเป็นเรื่องของการฉายสะท้อนความจริง สร้างสรรค์เพื่อให้ชีวิตที่ดีงาม ศิลปินที่แท้จริงจึงต้องฉายสะท้อนตัวละครทั้งที่อัปมงคลและดีงามให้ออกมาได้อย่างมีความสำเร็จทัดเทียมกัน

วงดนตรีของคาราบาว นับเป็นอีกกลุ่มศิลปินเพลงเพื่อชีวิตที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดวงหนึ่งในวงการเพลงไทยว่าสามารถถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตของคนออกมาได้อย่างเสมือนจริงในทุกแง่มุมของสังคม โดยการใช้ภาษาที่เรียบง่ายและชัดเจน ใช้คำน้อยแต่มีความหมายมาก ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจเนื้อหาของบทเพลงได้ในทันที ตัวอย่างความสำเร็จแรกของวงดนตรีคาราบาว คือ เพลงวนพิศ ที่ทำให้เพลงเพื่อชีวิตกลายเป็นกระแสใหญ่อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน กล่าวได้ว่าความสำเร็จที่วงดนตรีคาราบาวได้รับนั้นไม่ใช่เรื่องบังเอิญ แต่เป็นเพราะนักดนตรีคาราบาวทำงานอย่างหนักและต่อเนื่อง โดยการจัดการแสดงดนตรีและนำเสนอแนวคิดผ่านการเรียงร้อยถ้อยคำให้เป็นบทเพลงที่สามารถเข้าถึงใจกลุ่มผู้ฟังได้ทั่วทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

ผลงานของวงคาราบาวเผยแพร่สู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2524 กระทั่งถึงปี พ.ศ.2559 รวมระยะเวลายาวนานกว่าสามทศวรรษ จำนวนเพลงมากกว่า 1,000 เพลง โดยงานประพันธ์ของวงดนตรีคาราบาวนอกจากจะให้ความบันเทิงตามคุณค่าของดนตรีแล้ว ยังนำเสนอทัศนะส่วนตัวที่มีต่อชีวิตต่อสังคมและต่อโลกไว้ในหลายแง่มุมที่น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดความคิดและอารมณ์ของผู้ฟังไปพร้อม ๆ กัน เมื่อนำผลงานเพลงของวงคาราบาวมาวิเคราะห์แบ่งกลุ่ม ตามแนวความคิดของผู้ประพันธ์สามารถแบ่งได้เป็น 13 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเพลงสะท้อนสังคม 2) กลุ่มเพลงปรัชญา 3) กลุ่มเพลงรัก 4) กลุ่มเพลงเพื่อชนชั้นแรงงาน 5) กลุ่มเพลงแสดงนามบุคคล 6) กลุ่มเพลงแสดงมิติทางการเมือง 7) กลุ่มเพลงที่แสดงเรื่องราวของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ 8) กลุ่มเพลงเพื่อเด็กและเยาวชน 9) กลุ่มเพลงเพื่อการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ 10) กลุ่มเพลงแสดงเอกลักษณ์และตัวตนของวงดนตรี 11) กลุ่มเพลงสงคราม อิสราเอล และเสรีภาพ 12) กลุ่มเพลงเพื่อผู้หญิง และ 13) กลุ่มเพลงแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์ (วรุตต์ อินทสระ, 2551)

จากกลุ่มผลงานเพลงของวงคาราบาวข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าผู้ประพันธ์เพลงมีการสรรคำเพื่อใช้เรียกผู้หญิงได้แตกต่างกันออกไปในแต่ละบทเพลง คำเรียกผู้หญิงบางคำแสดงให้เห็นลักษณะของหญิงนั้นว่ามีรูปงาม เยาววัย หรือเป็นที่รัก บางคำอาจแสดงถึงลักษณะอุปนิสัยของชายผู้รำพันถึงหญิงนั้น อาทิ

“คิดฮอดบ้านนา คิดฮอด นวนนาง ที่จากไป อ้ายไม่ขอลาไกลจะเคียงกายช่วยเห็ดไรเห็ดนา”
จากเพลง ลุงขี้เมา คำว่า “นวนนาง” ที่ปรากฏในบทเพลงนั้นเป็นการกล่าวถึงผู้หญิงที่มีผิวงามผุดผ่อง อันเป็นที่รักของชายผู้ที่ยังคงพำเฝ้าถึงเธอ แม้เธอจะได้จากเขาไปแล้ว

ไม่นาน น้องยา ซาอุดิจะแล้งจะร้อนระอุปานใด อ้ายก็จะทน จะยอมอดเหล้าเอาเงินสะสม จะข่มจิตใจไม่เล่นไฮโลเชื่อพี่เถิดน้อง จาก เพลงซาอุดิ คำว่า “น้องยา” ที่ปรากฏในบทเพลงนั้นเป็นการกล่าวถึงนางผู้เป็นที่รักยิ่งของชายหนุ่มที่ยอมอดทนได้ทุกอย่างเพื่อหญิงที่ตนรัก

โดยการเลือกใช้ปรากฏการณ์คำหลากหลายเช่นนี้จะช่วยทำให้เนื้อเพลงมีสีสันน่าฟัง สอดคล้องกับที่ ฉัตรภา บุนนาค, สุวรรณ อุดมผล, และวรรณ พุทธเจริญทอง (2522) กล่าวเกี่ยวกับคำหลากหลายว่า “เพื่อให้ข้อความที่เราเขียนไม่น่าเบื่อหรือขบขัน เราควรรู้จักคำหลากหลาย คือ ไม่ใช่คำที่ไม่สำคัญซ้ำซาก

ควรรู้จักเปลี่ยนเป็นคำที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึง หรือเปลี่ยนการลำดับข้อความเพื่อให้ได้ความหมายคงเดิมโดยไม่ต้องใช้คำซ้ำซาก” เพลงเพื่อชีวิตเป็นเพลงที่มีคำร้องหรือเนื้อเพลงค่อนข้างยาว จึงต้องใช้การหลีกคำเพื่อเลี่ยงการกล่าวถึงคำเดิมซ้ำ ๆ ในเพลงเดียวกัน ดังคำที่มีความหมายว่า ผู้หญิง อาจใช้คำว่า แก้วตา ขวัญใจ นวลน่อง เป็นต้น นั่นก็เพื่อเน้นความหมายความรู้สึกให้หนักแน่นชัดเจน โดยไม่ให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อต้องกล่าวถึงคำที่มีความหมายเดียวกันหลายครั้งในบทเพลงนั้น ๆ

อนึ่ง คำเรียกผู้หญิงยังแสดงให้เห็นถึงกลวิธีการสร้างคำที่ต่างกันออกไป อาทิ คำว่า “นวลนาง” เกิดจากการประสมกันระหว่างคำไทยกับคำเขมร ส่วนคำว่า “น้องยา” เกิดจากการนำคำไทย 2 คำมาประสมกัน ซึ่งกลวิธีในการสร้างคำนี้จะแสดงให้เห็นถึงการสร้างสรรค์ภาษาเพื่อให้มีคำที่สามารถนำมาใช้สื่อสารได้เพิ่มมากขึ้น นับเป็นอัจฉริยภาพในการใช้ภาษาของผู้ประพันธ์เพลง

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่พบผู้ศึกษาคำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิต ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับความหมายและกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิง โดยจะเก็บข้อมูลที่ปรากฏเฉพาะในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว เนื่องจากนักประพันธ์เพลงและสมาชิกในวงดนตรีคาราบาวทุกคนนั้นเป็นผู้ชาย จึงน่าจะมีการสรรคำเพื่อนำมาใช้เรียกผู้หญิงได้แตกต่างกันออกไปอย่างสร้างสรรค์ ผลการศึกษาคงทำให้ทราบถึงลักษณะทางความหมายของคำที่ใช้เรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิต และทราบกลวิธีการสร้างคำขึ้นใช้เรียกผู้หญิงในบทเพลงเพื่อชีวิต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงเพื่อชีวิต
2. เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงเพื่อชีวิต

วิธีการวิจัย

1. ผู้วิจัยสำรวจและตรวจเอกสารจากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความหมายของคำ กลวิธีการสร้างคำ จากนั้นจึงประมวลความรู้ทั้งหมดเพื่อนำมาสร้างเกณฑ์วิเคราะห์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1) เกณฑ์วิเคราะห์ความหมายของคำเรียกผู้หญิง ประมวลมาจากแนวคิดที่ได้จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “คำเรียกผู้หญิงในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยา” (ปริศนา พิมพ์, 2547) ซึ่งผลการวิจัย พบคำเรียกผู้หญิงในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยาที่มีความหมายแฝงทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่ คำเรียกผู้หญิงที่หมายถึงหญิงผู้มีความงาม หญิงผู้มีความอ่อนเยาว์ หญิงผู้มีความสดชื่นดังดอกไม้ หญิงผู้เป็นที่รัก และหญิงผู้มียศ และการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาคำเรียกผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งของ สุรพล สมบัติเจริญ” (กนกวรรณ ศรีบุญธรรม, 2557) ซึ่งผลการวิจัยพบคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำสรรพนามที่นำมาใช้เรียกผู้หญิง และคำเรียกผู้หญิงอื่น ๆ ส่วนคำ

เรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝง แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงว่าผู้มีความงาม คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงว่าผู้มีความอ่อนเยาว์ คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงว่าผู้เป็นที่รัก คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงว่า ผู้มีความสดชื่นดังดอกไม้ คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงว่าผู้มีค่า และคำอื่น ๆ ที่มีความหมายแฝงนำมาใช้ป็นคำเรียกผู้หญิง

สรุปเกณฑ์การวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกผู้หญิง ได้เป็น 2 ประเภท คือ คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรง และคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝง แสดงรายละเอียดดังนี้

1.1) คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรง หมายถึง คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายประจํารูปศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

(1) คำสรรพนามที่นำมาใช้เรียกผู้หญิง

(2) คำเรียกผู้หญิงอื่น ๆ

1.2) คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝง หมายถึง คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายอื่นนอกจากความหมายตรง มีมูลเหตุเกิดจากทัศนคติหรือประสบการณ์ของผู้พูด แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

(1) คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงว่าผู้มีความงาม

(2) คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงว่าผู้มีความอ่อนเยาว์

(3) คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงว่าผู้เป็นที่รัก

(4) คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงว่าผู้มีค่า

(5) คำอื่น ๆ ที่มีความหมายแฝงนำมาใช้ป็นคำเรียกผู้หญิง

2) เกณฑ์วิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิง ประมวลมาจากแนวคิดทฤษฎีของผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ดังนี้

กำชัย ทองหล่อ (2550) ให้ความหมายของคำมูล สรุปได้ว่า “คำมูล คือ คำคำเดียว จะมีพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ก็ได้ เช่น กา เป็นคำเดียวพยางค์เดียว กาแฟ เป็นคำเดียว 2 พยางค์ การะเกต เป็นคำเดียว 3 พยางค์ เป็นต้น”

พระยาอุปทิศศิลปสาร (2545) อธิบายความรู้เกี่ยวกับคำมูลไว้ว่า “คำที่เราตั้งขึ้นเฉพาะคำเดียว ๆ จะเป็นคำที่มาจากภาษาไหนก็ดีหรือเป็นคำที่ตั้งขึ้นใหม่ในภาษาไทยเฉพาะคำหนึ่ง ๆ ก็ดีเรียกว่า คำมูล”

จากความรู้เรื่องคำมูลข้างต้น สรุปได้ว่า คำมูล คือ คำคำเดียว จะมีพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ก็ได้ และความหมายของคำเดียวไม่ได้จำกัดเฉพาะภาษาไทยเท่านั้น ยังหมายถึงภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ด้วย อาจเป็นคำยืมภาษาเขมร ภาษาบาลี-สันสกฤต เป็นต้น

กำชัย ทองหล่อ (2550) ให้คำจำกัดความของคำประสมไว้ว่า “คำประสม เกิดจากคำมูลตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปรวมกัน แล้วเกิดมีความหมายขึ้นอีกอย่างหนึ่ง หรือมีความหมายคงเดิม แต่เน้นความหมาย

ให้กระชับขึ้น หรือกำหนดความหมายให้อยู่ในกรอบจำกัด” นอกจากนี้ยังอธิบายเพิ่มเติมว่าคำมูลที่นำมารวมกันเป็นคำประสม จะใช้คำภาษาเดียวกันหรือต่างภาษาประสมกันก็ได้ คือ

ไทย + ไทย,	ไทย + สันสกฤต,	บาลี + บาลี,
ไทย + เขมร,	บาลี + เขมร,	สันสกฤต + สันสกฤต,
ไทย + บาลี,	บาลี + สันสกฤต ฯลฯ ก็ได้	

จากความรู้เรื่องคำประสมข้างต้น สรุปได้ว่า คำประสม คือ คำที่เกิดจากการนำคำมูลที่มีความหมายต่างกันตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาประสมกัน เกิดคำใหม่ มีความหมายคงเค้าความหมายเดิม หรือมีความหมายเชิงอุปมาอุปไมย คำมูลที่นำมาประสมกัน อาจเป็นคำที่มาจากภาษาใดก็ได้ อาจเป็นคำไทยกับคำไทย คำไทยกับคำที่มาจากภาษาอื่น หรือเป็นคำที่มาจากภาษาอื่นทั้งหมด

สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2531) กล่าวถึงคำซ้อน สรุปได้ดังนี้ “คำซ้อน เป็นการประสมอีกแบบหนึ่ง คือ นำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาคู่กัน ซึ่งการสร้างคำซ้อนนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเน้นความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น เสื่อสาต ใหม่เอี่ยม ละเอียดลอ ทำให้เกิดความหมายใหม่ในเชิงอุปมาอุปไมย เช่น ตัดสิน เบิกบาน เกี่ยวข้อง”

สรุปเกณฑ์การวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงได้เป็น 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยใช้คำมูล กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีประสมคำ และกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีซ้อนคำ แสดงรายละเอียดดังนี้

2.1) กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยใช้คำมูล

คำมูล คือ คำคำเดียว จะมีพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ก็ได้ และความหมายของคำมูลไม่ได้จำกัดเฉพาะภาษาไทยเท่านั้น ยังหมายถึงภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ด้วย อาจเป็นคำยืมภาษาเขมร ภาษาบาลี-สันสกฤต เป็นต้น แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

- (1) คำมูลที่เป็นคำไทย
- (2) คำมูลที่มาจากภาษาบาลี
- (3) คำมูลที่มาจากภาษาสันสกฤต
- (4) คำมูลที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต
- (5) คำมูลที่มาจากภาษาเขมร

2.2) กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีประสมคำ

คำประสม คือ คำที่เกิดจากการนำคำมูลที่มีความหมายต่างกันตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาประสมกัน เกิดคำใหม่ มีความหมายคงเค้าความหมายเดิม หรือมีความหมายเชิงอุปมาอุปไมย คำมูลที่นำมาประสมกัน อาจเป็นคำที่มาจากภาษาใดก็ได้ อาจเป็นคำไทยกับคำไทย คำไทยกับคำที่มาจากภาษาอื่น หรือเป็นคำที่มาจากภาษาอื่นทั้งหมด แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

- (1) คำไทยประสมคำไทย
- (2) คำไทยประสมคำบาลี
- (3) คำไทยประสมคำสันสกฤต
- (4) คำไทยประสมคำบาลี-สันสกฤต
- (5) คำไทยประสมคำเขมร

2.3) กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีซ้อนคำ

คำซ้อน คือคำที่เกิดจากคำมูล 2 คำขึ้นไปซึ่งมีความหมายเหมือนกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกันหรือมีความหมายต่างกัน มารวมกันทำให้เกิดคำใหม่ที่คงเค้าความหมายเดิม โดยคำที่นำมาซ้อนกันนั้น อาจเป็นคำไทยซ้อนกับคำไทย คำไทยซ้อนกับคำต่างประเทศ หรือคำต่างประเทศซ้อนกับคำต่างประเทศก็ได้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

- (1) คำซ้อนเพื่อความหมาย
- (2) คำซ้อนเพื่อเสียง

2. ผู้วิจัยรวบรวมบทเพลงเพื่อชีวิตจากอัลบั้มของวงคาราบาวที่วางจำหน่ายในปี พ.ศ. 2524 ถึง พ.ศ.2530 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่วงดนตรีคาราบาวกำลังได้รับความนิยมจากสังคมไทย โดยมีรายชื่อเพลงทั้งหมด 80 เพลง

3. ผู้วิจัยกำหนดที่จะศึกษาคำเรียกผู้หญิงทุกคำที่ปรากฏในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาวจากจำนวน 80 เพลงที่ได้คัดเลือกมา พบคำเรียกผู้หญิงมีจำนวน 23 คำที่ปรากฏซ้ำกันจะไม่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล จึงใช้ 23 คำ เป็นกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่

4. สรุปผล และนำเสนอผลการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive study) และหาค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ดังสูตรต่อไปนี้

$$P = \frac{F \times 100}{n}$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	F	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลค่าให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

ผลการวิจัย

การศึกษาคำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงเพื่อชีวิต และผลการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงเพื่อชีวิต ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงเพื่อชีวิต

การวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว พบว่าความหมายของคำเรียกผู้หญิงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรง หมายถึง คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายประจำศัพท์ที่ได้ถูกบัญญัติไว้ในพจนานุกรมและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ซึ่งคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรงที่พบในเพลงเพื่อชีวิตนี้ ผู้ประพันธ์เพลงสรรคามาใช้อย่างตรงตัวเพื่อให้ผู้ฟังเพลงเข้าใจได้ทันทีว่า หมายถึง เพศผู้หญิง พบทั้งหมด 12 คำ คิดเป็นร้อยละ 52.17 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำสรรพนามที่นำมาใช้เรียกผู้หญิง และคำเรียกผู้หญิงอื่นๆ แสดงรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าความถี่และค่าร้อยละของคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรง

ประเภทของคำเรียกผู้หญิง	คำเรียกผู้หญิง	ความถี่	ร้อยละ
1.1 คำสรรพนามที่นำมาใช้เรียกผู้หญิง	เธอ น้อง	2	8.69
1.2 คำเรียกผู้หญิงอื่น ๆ	เด็กหญิง ลูกสาว สาว ๆ สตรี เมีย แม่ แม่บ้าน นาง น้องนาง ยาย	10	43.48
รวม		12	52.17

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าประเภทของคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรงที่พบมากที่สุด คือ คำเรียกผู้หญิงอื่น ๆ รองลงมาคือคำสรรพนามที่ใช้เรียกผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ 43.48 และร้อยละ 8.69 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมดตามลำดับ แสดงตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 จาก เพลงหนุ่มสุพรรณ

“สมมุติว่ามีนะ สาว ๆ มานึกเห็นใจนะ เวลาไปไหนมาไหนก็ให้เธอพูดว่าเรากี่มา”

คำว่า สาว หมายถึง หญิงมีวัยต่อจากรุ่นขึ้นไป มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป (เปลื้อง ณ นคร, 2549) ส่วนคำว่า สาว ๆ ก็มีความหมายทำนองเดียวกัน เป็นการนำคำว่า สาว มาใช้ในลักษณะของคำซ้ำ ดังนั้น คำว่า “สาว ๆ” ในบทเพลงข้างต้นจึงเป็นคำที่นำไปใช้เรียกผู้หญิงที่มีอายุยังไม่มากนัก

ตัวอย่างที่ 2 จากเพลงหนุ่มสุพรรณ

“วันเด็กให้เด็กเดินตามใคร แม่ ตั้งวงไฟ พ่อตั้งวงเหล้า ชกกันเหมือนมวยตัววันเสาร์ ดีศอกโยนเข้า เอาให้ตายให้ตาย”

คำว่า แม่ หมายถึง หญิงผู้ให้กำเนิดหรือเลี้ยงดูลูก คำที่ลูกเรียกหญิงผู้ให้กำเนิดหรือเลี้ยงดูตน คำที่ใหญ่เรียกผู้หญิงที่มีอายุน้อยกว่าด้วยความสนิทสนมหรือรักใคร่ เป็นต้นว่า แม่นั่น แม่นี้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ดังนั้น คำว่า “แม่” ในบทเพลงข้างต้นหมายถึง ผู้หญิงที่มีสามีและลูกแล้ว แต่ไม่ได้ทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูก

ตัวอย่างที่ 3 จาก เพลงดอกจาน

“ท้องทุ่งนาข้าวดนา น่องนาหนีบางเข้าสู่เมืองกรุงสวรรค์ ทั้งทุ่งนาเปลี่ยวร้างลงกลางคัน
มุ่งไปด้วยจิตใฝ่ฝัน หาเงินหางานเลี้ยงกาย”

คำว่า นาง หมายถึง คำประกอบหน้าคำเพื่อแสดงว่าเป็นเพศหญิง เช่น นางฟ้า นางบำเรอ
นางละคร นางพระกำนัล คำแทนชื่อหญิง เช่น นางกักร้อยพวงมาลัย เป็นต้น คำว่า “นาง” อ่านว่า
“เนียง” เป็นคำยืมจากภาษาเขมร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ส่วนคำว่า น่องนาง ก็มีความหมาย
ทำนองเดียวกัน ดังนั้น คำว่า “นาง” ในบทเพลงข้างต้นจึงหมายถึง ผู้หญิงคนหนึ่งที่เป็นที่รักและ
ถิ่นฐานบ้านเกิดไปอยู่ในเมืองกรุงเพื่อหาเงินเลี้ยงชีพ

2. คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝง หมายถึง คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายรองจากความหมาย
ตรง เกิดจากทัศนคติหรือประสบการณ์ของผู้พูด ซึ่งคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงที่พบในเพลงเพื่อ
ชีวิตนี้ พบทั้งหมด 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 47.83 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด แบ่งออกเป็น 5 ประเภท
ได้แก่ คำเรียกผู้หญิงผู้มีความงาม คำเรียกผู้หญิงผู้มีความอ่อนเยาว์ คำเรียกผู้หญิงผู้เป็นที่รัก คำเรียก
ผู้หญิงผู้มีค่า และคำเรียกผู้หญิงอื่น ๆ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าความถี่และค่าร้อยละของคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝง

ประเภทของคำเรียกผู้หญิง	คำเรียกผู้หญิง	ความถี่	ร้อยละ
2.1 คำเรียกผู้หญิงผู้มีความงาม	นวลนาง เนื่อนวล น่องนางเนื่อนิม	3	13.04
2.2 คำเรียกผู้หญิงผู้มีความอ่อนเยาว์	สาวน้อย	1	4.35
2.3 คำเรียกผู้หญิงผู้เป็นที่รัก	น้องยา	1	4.35
2.4 คำเรียกผู้หญิงผู้มีค่า	น้องแก้ว	1	4.35
2.5 คำเรียกผู้หญิงอื่น ๆ	น่องนา น่องนางบ้านนา แม่น้องนางบ้านนา แม่มูลขุนโคลน นางงามตุ๊กกระจก	5	21.74
รวม		11	47.83

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่าประเภทของคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงที่พบมากที่สุด
คือ คำเรียกผู้หญิงอื่น ๆ รองลงมาคือคำเรียกผู้หญิงผู้มีความงาม คิดเป็นร้อยละ 21.74 และร้อยละ
13.04 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมดตามลำดับ แสดงตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4 จากเพลงลูกขี้เฒ่า

“บ่ไปไสศรีแพรเนื่อนวลของพี่ ข้าวกล้าคงดีปีนี้มีน้ำทำนา สองมืออ้าย หัวใจยังปรารถนา
ด้วยศรัทธาจากหนุ่มนาหล่มแม่น้ำมูล”

คำว่า นวลเนื้อ เกิดจากการประสมคำ “เนื้อ” กับคำ “นวล” เมื่อพิจารณาตามความหมายของคำเรียกผู้หญิง นวลเนื้อ หมายถึงหญิงผู้มีผิวกายงามผุดผ่อง ดังนั้น คำว่า “นวลเนื้อ” ในบทเพลงข้างต้นจึงหมายถึง ผู้หญิงที่มีผิวกายงามอันเป็นที่รักของชายหนุ่มในบทเพลง

ตัวอย่างที่ 5 จาก เพลงชาอูตร

“ไม่นาน น้องยา ชาอูติจะแล้งจะร้อนระอุปานใดอายก็จะทน จะยอมอดเหล้าเอาเงินสะสม จะขมจิตใจไม่เล่นไฮโลเชื่อพี่เถิดน้อง”

คำว่า น้องยา เกิดจากการประกอบคำ “น้อง” กับคำ “ยา” ซึ่งกร่อนมาจากคำว่า “ยาใจ” หมายถึง เป็นที่ชื่นใจ เมื่อนำมาใช้เป็นคำเรียกผู้หญิง จึงหมายถึงผู้หญิงซึ่งเป็นที่รัก ทำให้ชื่นใจ พึงใจ เวลาพบเห็นหรืออยู่ใกล้ ดังนั้น คำว่า “น้องยา” ในบทเพลงข้างต้นหมายถึงนางผู้เป็นที่รักยิ่งของชายหนุ่มที่ยอมอดทนได้ทุกอย่างเพื่อหญิงที่ตนรัก

ตัวอย่างที่ 6 จาก เพลงหนุ่มสุพรรณ

“แต่นี้ต่อไป เห็นทีจะไม่เหนอแล้ว เมื่อมี น้องแก้ว คอยสอนให้เจรจา”

คำว่า น้องแก้ว เกิดจากการประสมคำ “น้อง” กับคำ “แก้ว” ซึ่งหมายถึงสิ่งนั้นมีค่ามากเป็นที่รัก หรือดีเยี่ยม เช่น นางแก้ว ช่างแก้ว ลูกแก้ว เมื่อพิจารณาจากความหมายดังกล่าวจะเห็นว่า คำ “แก้ว” ให้ความหมายถึงสิ่งที่มีค่ามากที่สุด ดังนั้น คำว่า “แก้ว” ในคำเรียกผู้หญิงจึงหมายถึงหญิงผู้ได้รับการยกย่องจากชายผู้เป็นคนรักของตนว่าเป็นหญิงผู้ซึ่งมีค่าดังแก้ว

จากผลการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาวข้างต้น พบคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด 23 คำ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรง และคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝง สรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าความถี่และค่าร้อยละของประเภททางความหมายของคำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิต

ประเภททางความหมายของคำเรียกผู้หญิง		ความถี่	ร้อยละ
1. คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรง	1.1 คำสรรพนามที่นำมาใช้เรียกผู้หญิง	2	8.69
	1.2 คำเรียกผู้หญิงอื่น ๆ	10	43.48
2. คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝง	2.1 คำเรียกผู้หญิงผู้มีความงาม	3	13.04
	2.2 คำเรียกผู้หญิงผู้มีความอ่อนเยาว์	1	4.35
	2.3 คำเรียกผู้หญิงผู้เป็นที่รัก	1	4.35
	2.4 คำเรียกผู้หญิงผู้มีความ	1	4.35
	2.5 คำเรียกผู้หญิงอื่น ๆ	5	21.74
รวม		23	100

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตนิยมสรรคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรงมาใช้มากกว่าคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝง โดยคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรง คิดเป็นร้อยละ 52.17

ส่วนคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝง คิดเป็นร้อยละ 47.83 คำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรง ประเภทที่พบมากที่สุด คือ คำเรียกผู้หญิงอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 43.48 ส่วนประเภททางความหมายของคำเรียกผู้หญิงที่พบน้อยที่สุด มี 3 ประเภทเท่ากัน คือ คำเรียกผู้หญิงผู้มีความอ่อนเยาว์ คำเรียก ผู้หญิงผู้เป็นที่รัก และคำเรียกผู้หญิงผู้มีค่า คิดเป็นร้อยละ 4.35

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงที่ปรากฏในเพลงเพื่อชีวิต

การวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิง ที่ปรากฏในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว จำนวนทั้งสิ้น 23 คำ วิเคราะห์ตามเกณฑ์การสร้างคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด 3 กลวิธี ดังนี้

1. กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยใช้คำมูล

คำมูล คือ คำคำเดียว จะมีพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ก็ได้ และความหมายของคำมูลไม่ได้จำกัดเฉพาะภาษาไทยเท่านั้น ยังหมายถึงภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ด้วย อาจเป็นคำยืมภาษาเขมร ภาษาบาลี-สันสกฤต เป็นต้น ผลการศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยใช้คำมูล

กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยใช้คำมูล	คำเรียกผู้หญิง	ความถี่	ร้อยละ
(1) คำมูลที่เป็นคำไทย	เธอ น้อง เมีย แม่ ยาย	5	21.73
(2) คำมูลที่มาจากภาษาบาลี	-	0	0
(3) คำมูลที่มาจากภาษาสันสกฤต	สตรี	1	4.35
(4) คำมูลที่มาจากภาษาบาลี - สันสกฤต	-	0	0
(5) คำมูลที่มาจากภาษาเขมร	นาง	1	4.35
รวม		7	30.43

จากตารางที่ 4 คำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว พบกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยใช้คำมูลทั้งหมด 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 30.43 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด แบ่งออกเป็นคำมูลจากภาษาต่าง ๆ ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ได้ 5 ประเภท ได้แก่ คำมูลที่เป็นคำไทย คำมูลที่มาจากภาษาบาลี คำมูลที่มาจากภาษาสันสกฤต คำมูลที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต และคำมูลที่มาจากภาษาเขมร สรุปได้ว่ากลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยใช้คำมูลที่พบมากที่สุด ได้แก่ คำมูลที่เป็นคำไทย รองลงมาคือคำมูลที่มาจากภาษาสันสกฤตและภาษาเขมร คิดเป็นร้อยละ 21.73 และร้อยละ 4.35 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมดตามลำดับ แสดงรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) คำมูลที่เป็นคำไทย พบทั้งหมด 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 21.73 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด ได้แก่คำว่า เธอ น้อง เมีย แม่ และนาง

(2) คำมูลที่มาจากภาษาบาลี ไม่พบ

(3) คำมูลที่มาจากภาษาสันสกฤต พบทั้งหมด 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.35 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด ได้แก่คำว่า สตรี ซึ่งเดิมที่เป็นภาษาสันสกฤต ว่า สตรี นำมาเป็นคำมูลที่ใช้ในภาษาไทยว่า สตรี เช่นกัน

(4) คำมูลที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต ไม่พบ

(5) คำมูลที่มาจากภาษาเขมร พบทั้งหมด 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.35 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด ได้แก่คำว่า นาง ซึ่งคำเดิมที่เป็นภาษาเขมร ว่า นาง นำมาเป็นคำมูลที่ใช้ในภาษาไทยว่า นาง เช่นกัน

2. กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีประสมคำ

คำประสม คือ คำที่เกิดจากการนำคำมูลที่มีความหมายต่างกันตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาประสมกัน เกิดคำใหม่ มีความหมายคงเค้าความหมายเดิม หรือมีความหมายเชิงอุปมาอุปไมย คำมูลที่นำมาประสมกัน อาจเป็นคำที่มาจากภาษาใดก็ได้ อาจเป็นคำไทยกับคำไทย คำไทยกับคำที่มาจากภาษาอื่น หรือ เป็นคำที่มาจากภาษาอื่นทั้งหมด ผลการศึกษาแสดงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีประสมคำ

กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีประสมคำ	คำเรียกผู้หญิง	ความถี่	ร้อยละ
(1) คำไทยประสมคำไทย	คำไทย 2 คำประสมกัน เด็กหญิง ลูกสาว แม่บ้าน เนื่อนวล สาว น้อย น้อยยา น้องแก้ว น้องนา	8	34.78
(2) คำไทยประสมคำบาลี	คำไทย 3 คำ ประสมคำบาลี 1 คำ แม่มูลขุนโคลน	1	4.35
(3) คำไทยประสมคำสันสกฤต	-	0	0
(4) คำไทยประสมคำบาลี- สันสกฤต	-	0	0
(5) คำไทยประสมคำเขมร	(5.1) คำไทย 1 คำประสม กับคำเขมร 1 คำ น้องนาง นวลนาง (5.2) คำไทย 3 คำ ประสมคำเขมร 1 คำ น้องนางเนื่อนิม น้องนางบ้านนา นางงามตุ้กระจก (5.3) คำไทย 4 คำ แม่ น้องนางบ้านนา ประสมคำเขมร 1 คำ	2 3 1	8.70 13.04 4.35
รวม		15	65.22

จากตารางที่ 5 คำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว พบกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีประสมคำทั้งหมด 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 65.22 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด แบ่งตามเกณฑ์การวิเคราะห์ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ คำไทยประสมคำไทย คำไทยประสมคำบาลี คำไทยประสมคำสันสกฤต คำไทยประสมคำบาลี-สันสกฤต และคำไทยประสมคำเขมร

สรุปได้ว่ากลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีประสมคำที่พบมากที่สุด ได้แก่ คำไทยประสมคำไทย รองลงมาคือคำไทยประสมคำเขมร คิดเป็นร้อยละ 34.78 และร้อยละ 26.09 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมดตามลำดับ โดยพบเพียงลักษณะเดียวคือคำไทย 2 คำประสมกัน ดังนี้

(1) คำไทยประสมคำไทย พบทั้งหมด 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 34.78 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมดเป็นคำไทย 2 คำประสมกัน พบทั้งหมด 8 คำ ได้แก่คำว่า เด็กหญิง ลูกสาว แม่บ้าน เนื่อนวล สาวน้อย น้อยยา น้อยแก้ว และน้อยนา แสดงรายละเอียดดังนี้

คำมูล		คำมูล		คำประสม
เด็ก	+	หญิง	=	เด็กหญิง
ลูก	+	สาว	=	ลูกสาว
แม่	+	บ้าน	=	แม่บ้าน
เนื่อ	+	นวล	=	เนื่อนวล
สาว	+	น้อย	=	สาวน้อย
น้อย	+	ยา	=	น้อยยา
น้อย	+	แก้ว	=	น้อยแก้ว
น้อย	+	นา	=	น้อยนา

(2) คำไทยประสมคำบาลี พบทั้งหมด 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.35 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด พบเพียงลักษณะเดียวคือคำไทย 3 คำประสมคำบาลี 1 คำ ได้แก่คำว่าแม่มูลขุนโคลน แสดงรายละเอียดดังนี้

คำมูล		คำมูล		คำมูล		คำมูล		คำประสม
แม่ (ท.)	+	มูล (บ. มูล)	+	ขุน (ท.)	+	โคลน (ท.)	=	แม่มูลขุนโคลน

(3) คำไทยประสมคำสันสกฤต ไม่พบ

(4) คำไทยประสมคำบาลี-สันสกฤต ไม่พบ

(5) คำไทยประสมคำเขมร พบทั้งหมด 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.09 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

(5.1) คำไทย 1 คำประสมกับคำเขมร 1 คำ พบทั้งหมด 2 คำ ได้แก่คำว่า น้อยนาง และนวนนาง แสดงรายละเอียดดังนี้

คำมูล		คำมูล		คำประสม
น้อง (ท.)	+	นาง (ข.นาง)	=	น้องนาง
นวล (ท.)	+	นาง (ข.นาง)	=	นวลนาง

(5.2) คำไทย 3 คำประสมกับคำเขมร 1 คำ พบทั้งหมด 3 คำ ได้แก่คำว่า น้องนางเนื่อนิม น้องนางบ้านนา นางงามตุ้กระจก แสดงรายละเอียดดังนี้

คำมูล		คำมูล		คำมูล		คำมูล		คำประสม
น้อง (ท.)	+	นาง (ข. นาง)	+	เนื่อ (ท.)	+	นิ่ม (ท.)	=	น้องนางเนื่อนิ่ม
น้อง (ท.)	+	นาง (ข. นาง)	+	บ้าน (ท.)	+	นา (ท.)	=	น้องนางบ้านนา
นาง (ข. นาง)	+	งาม (ท.)	+	ตุ้ (ท.)	+	กระจก (ท.)	=	นางงามตุ้กระจก

(5.3) คำไทย 4 คำประสมกับคำเขมร 1 คำ พบทั้งหมด 1 คำ ได้แก่คำว่า แม่น้องนางบ้านนา แสดงรายละเอียดดังนี้

คำมูล		คำมูล		คำมูล		คำมูล		คำมูล		คำประสม
แม่ (ท.)	+	น้อง (ท.)	+	นาง (ข. นาง)	+	บ้าน (ท.)	+	นา (ท.)	=	แม่น้องนางบ้านนา

3. กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีซ้ำคำ

คำซ้ำ คือคำที่เกิดจากคำมูลซึ่งเป็นคำ ๆ เดียวกันนำมาซ้อนกัน โดยใช้เครื่องหมายไม้มกแทนคำท้ายที่ซ้ำกับคำต้น

คำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว พบกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีซ้ำคำทั้งหมด 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.45 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมดได้แก่คำว่า สาว ๆ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีซ้ำคำ

กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิง โดยวิธีซ้ำคำ	คำเรียกผู้หญิง	ความถี่	ร้อยละ
1. คำซ้ำ	สาว ๆ	1	4.35
รวม		1	4.35

จากตารางที่ 6 สรุปได้ว่ากลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีซ้ำคำ พบเพียง 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.45 ของคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด

ตารางที่ 7 ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิต

กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิง		ความถี่	ร้อยละ
1. กลวิธีการสร้างคำเรียก	1.1 คำมูลที่เป็นคำไทย	5	21.73
ผู้หญิงโดยใช้คำมูล	1.2 คำมูลที่มาจากภาษาบาลี	0	0
	1.3 คำมูลที่มาจากภาษาสันสกฤต	1	4.35
	1.4 คำมูลที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต	0	0
	1.5 คำมูลที่มาจากภาษาเขมร	1	4.35
2. กลวิธีการสร้างคำเรียก	2.1 คำไทยประสมคำไทย	8	34.78
ผู้หญิงโดยวิธีประสมคำ	2.2 คำไทยประสมคำบาลี	1	4.35
	2.3 คำไทยประสมคำสันสกฤต	0	0
	2.4 คำไทยประสมคำบาลี-สันสกฤต	0	0
	2.5 คำไทยประสมคำเขมร	6	26.09
3. กลวิธีการสร้างคำเรียก	3.1 คำซ้อนเพื่อความหมาย	0	0
ผู้หญิงโดยวิธีซ้อนคำ	3.2 คำซ้อนเพื่อเสียง	0	0
4. กลวิธีการสร้างคำเรียก	4.1 คำซ้ำ	1	4.35
ผู้หญิงโดยวิธีซ้ำคำ			
รวม		23	100

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้ประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตนิยมสร้างคำเรียกผู้หญิง โดยวิธีประสมคำมากที่สุด ซึ่งพบคำไทยประสมคำไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.78 รองลงมาคือ กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยใช้คำมูล ซึ่งพบคำมูลที่เป็นคำไทยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.73 ส่วนกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงที่พบน้อยที่สุด คือ กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีซ้ำคำ คิดเป็นร้อยละ 4.35 และกลวิธีการสร้างคำที่ไม่พบ คือ กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีซ้อนคำ

การอภิปรายผลและสรุป

1. ความหมายของคำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิต ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่าคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรง มีมากกว่าคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงจำนวนไม่มาก อาจเนื่องมาจากผู้ประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตต้องการสื่อความหมายกับผู้ฟังโดยตรงไปตรงมา หรืออีกนัยหนึ่งคือต้องการประสมคำเพื่อให้มีความสละสลวยในการใช้ภาษา หรือการออกเสียง เพื่อความไพเราะในการขับร้องบทเพลง และให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเพลงที่ประพันธ์ขึ้น เช่น เด็กหญิง ลูกสาว สาว ๆ สตรี แม่ แม่บ้าน นาง น้องนาง ฯลฯ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริศนา พิมพ์ (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “คำเรียกผู้หญิงในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยา” ผลการศึกษา พบคำที่ใช้เรียกผู้หญิงที่มี

ความหมายแฝง มากกว่าคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายตรง โดยพบคำเรียกผู้หญิงผู้ที่มีความงามจำนวนมากที่สุด คือ 86 คำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกวีในสมัยอยุธยาใช้นิยมแต่งคำประพันธ์ในลักษณะของอุปมาโวหาร จึงทำให้ในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยาเกิดคำเรียกผู้หญิงที่มีความหมายแฝงเป็นจำนวนมากเพื่อให้ผู้อ่านตีความต่อ เป็นการสร้างอรรถรสในการอ่านคำประพันธ์

อีกประการหนึ่งที่น่าสนใจคือ หากสังเกตจากประเภทย่อยในประเภททางความหมายของคำเรียกผู้หญิง จะพบกลุ่มคำเรียกผู้หญิงอื่น ๆ เป็นจำนวนมากที่สุด ซึ่งคำกลุ่มนี้เรียกว่าคำหลากหลาย มีความหมายเป็นไปในทำนองเดียวกันว่าหมายถึงผู้หญิง แสดงให้เห็นว่าในสังคมไทยมีคำที่ใช้เรียกผู้หญิงอยู่เป็นจำนวนมาก พอที่จะสรุปได้ว่าผู้หญิงเป็นเพศที่มีความสำคัญในสังคม ดังที่งานวิจัยของ นววรรณ พันธุเมธ (2553) ได้กล่าวแสดงความคิดเห็นไว้ว่า “มีผู้ตั้งข้อสังเกตว่าในภาษาหนึ่ง ๆ มีคำเกี่ยวกับสิ่งใดมาก ก็แสดงว่าสิ่งนั้นสำคัญ ในภาษาไทยมีคำใช้เรียกผู้หญิงเป็นอันมาก ทั้งที่เป็นคำของเราเองและทั้งที่ขอยืมมาจากภาษาอื่น ถ้าถือตามข้อสังเกตข้างต้นก็น่าจะถือได้ว่าผู้หญิงนั้นสำคัญมิใช่น้อย”

2. กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า กลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีประสมคำนั้นพบมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ศรีบุญธรรม (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาคำเรียกผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งของ สุรพล สมบัติเจริญ” ที่พบกลวิธีการสร้างคำเรียกผู้หญิงโดยวิธีประสมคำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.11 แสดงให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว มีความสามารถทั้งในการสรสร้างคำและการสร้างคำมาใช้เรียกผู้หญิงในบทเพลงเป็นอย่างมาก เห็นได้ว่าคำประสมส่วนใหญ่เกิดจากคำไทยประสมกับคำไทย อาจเป็นเพราะเนื้อหาในเพลงเพื่อชีวิตต้องเน้นคำที่สื่อความหมายง่ายและชัดเจน เพื่อที่จะเข้าถึงผู้ฟังได้ทุกชนชั้น ทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะผู้ฟังระดับรากหญ้า ดังนั้น คำเรียกผู้หญิงที่สร้างขึ้นจากคำไทยจึงเหมาะสมที่สุด ที่จะนำมาใช้ในบทเพลงชีวิต เพราะเป็นคำทั่วไปที่คนไทยเข้าใจความหมายได้ดี

อย่างไรก็ตาม ยังพบคำภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้สร้างเป็นคำเรียกผู้หญิงด้วย แสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถในการปรับเปลี่ยนคำยืมจากภาษาต่างประเทศ ให้เป็นคำเรียกผู้หญิงของผู้ประพันธ์เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว โดยคำยืมภาษาต่างประเทศที่นำมาใช้ส่วนใหญ่นั้นเป็นคำที่คนไทยคุ้นเคยอยู่แล้ว

3. ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า การศึกษาคำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาว ทั้งหมด 80 เพลง พบคำเรียกผู้หญิงทั้งหมด 23 คำ เป็นจำนวนที่มีไม่มาก หากเปรียบเทียบกับประเภทเพลงลูกทุ่ง ในงานวิจัยของ กนกวรรณ ศรีบุญธรรม (2557) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาคำเรียกผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งของ สุรพล สมบัติเจริญ” ซึ่งพบคำเรียกผู้หญิงจำนวน 85 คำ จากเพลงที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 50 เพลง ทำให้เห็นว่า เพลงลูกทุ่งของสุรพล สมบัติเจริญ จะมีลักษณะเนื้อหาในการเกี่ยวพาราสี จึงทำให้มีคำเรียกผู้หญิงปรากฏเป็นจำนวนมากในลักษณะที่หลากหลาย เช่น โฉมยง

โฉมตรู โฉมฉิน แม่คุณทูนหัว นงราม จอมขวัญ ยอดรัก เนื้อเย็น ทรามวัย กานดา นิรมล นารี ยุพิน
ช่อราตรี ยอดหญิง ขวัญใจ ขวัญตา ดวงใจ นางเยาว์ ทรามเชย แจ่มจันทร์ แม่เนื้อหอม ฯลฯ ส่วนใน
เพลงเพื่อชีวิตของวงคาราบาวจะมีคำเรียกผู้หญิงเป็นจำนวนน้อย เนื่องจากเนื้อหาของเพลงเพื่อชีวิต
มักจะสะท้อนสภาพสังคม ความเป็นอยู่ของคนในชนชั้นกลางถึงชั้นรากหญ้า เช่น เพลงวณิพก ลุงขี้เมา
กัญชา จับกัง มหาลัย คนจนผู้ยิ่งใหญ่ ฯลฯ

อนึ่ง การวิเคราะห์คำเรียกผู้หญิงในเพลงเพื่อชีวิต ยังสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของผู้ประพันธ์
เพลงมีต่อผู้หญิงในฐานะตัวแทนของผู้ชายที่มองผู้หญิงในลักษณะต่าง ๆ อีกด้วย อันจะช่วยให้ผู้ฟัง
เพลง ได้มองเห็นภาพของผู้หญิงในสังคมไทยที่ถ่ายทอดผ่านทางภาษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ศรีบุญธรรม. (2557). *การศึกษาคำเรียกผู้หญิงในเพลงลูกทุ่งของ สุรพล สมบัติเจริญ*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- กำชัย ทองหล่อ. (2550). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.
- ฉัตร บุนนาค, สุวรรณ อุดมผล, และวรรณ พุทธเจริญทอง. (2522). *ศิลปะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันและธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: ประกายพรึก.
- นววรรณ พันธุมธา. (2553). *ไวยากรณ์ไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริศนา พิมพ์ดี. (2547). *คำเรียกผู้หญิงในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- เปลื้อง ณ นคร. (2544). *พจนานุกรม*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พระยาอุปกิตศิลปสาร. (2545). *หลักภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่น.
- วรัตน์ อินทสระ. (2551). *วิเคราะห์การออกแบบปกเทปและซีดีของวงดนตรีคาราบาว*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สมหญิง เมืองแมน. (2537). *คุณค่าทางวรรณศิลป์ในบทเพลงของพงษ์เทพ กระโดนชำนาญ*. (วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2531). *หลักภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.